

**UAB „EPSO-G“ ĮMONIŲ GRUPĖS
SANDORIŲ SU SUSIJUSIOMIS ŠALIMIS POLITIKA**

Tikslas: Nustatyti UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bendrovių sudaromų sandorių su susijusiomis šalimis priežiūros ir atskleidimo procedūras, kurios leistų tinkamai įvertinti su tokiais sandoriais susijusius interesų konfliktus ir minimizuoti tokių sandorių galimas sukelti neigiamas pasekmes grupės bendrovėms, smulkiesiems akcininkams ir su sandoriu nesusijusiems asmenims.

Taikymo apimtis: Taikoma visoms UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bendrovėms.

TURINYS:

1. Vartojamos sąvokos ir sutrumpinimai	2
2. Bendrosios nuostatos	3
3. Susijusių šalių nustatymas ir Susijusių šalių sandorių sudarymo principai	4
4. Sandorių sudarymo procedūra	4

1. Vartojamos sąvokos ir sutrumpinimai

ABĮ	Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas (Politikos taikymo metu aktuali redakcija)
ABĮ nustatyta procedūra	Akcinės bendrovės, kurios akcijomis leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, sandoriams su susijusia šalimi taikomi reikalavimai, nustatyti ABĮ ¹ .
AK	UAB „EPSO-G“ audito komitetas, veikiantis kaip visos Įmonių grupės audito komitetas.
Artimi asmens šeimos nariai	Ši sąvoka suprantama kaip nurodyta 24-ajame TAS. Šios Politikos patvirtinimo dieną ši sąvoka reiškia šeimos narius, kurie gali turėti įtakos asmeniui arba kuriems asmuo gali turėti įtakos sandoriuose su ūkio subjektu; jie gali būti: <ul style="list-style-type: none"> (i) to asmens vaikai ir sutuoktinis arba šeimyninis partneris; (ii) to asmens sutuoktinio arba šeimyninio partnerio vaikai; ir (iii) to asmens arba jo sutuoktinio arba šeimyninio partnerio išlaikytiniai.
Dukterinės bendrovės (DB)	UAB „EPSO-G“ tiesiogiai kontroliuojamos dukterinės bendrovės.
Grupė	UAB „EPSO-G“ kontroliuojama įmonių grupė, kurią sudaro UAB „EPSO-G“ ir UAB „EPSO-G“ tiesiogiai ir netiesiogiai kontroliuojamos dukterinės bendrovės.
Grupės bendrovės (Bendrovė)	UAB „EPSO-G“, Dukterinės bendrovės ir Paskesnio lygio dukterinės bendrovės, kaip jos apibrėžtos šiame Politikos skyriuje, ar bet kuri iš šių bendrovių atskirai.
Interesų deklaracija	Dokumentas, kaip jis apibrėžtas UAB „EPSO-G“ įmonių grupės kolegialių organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politikoje
Pagrindiniai vadovaujantys darbuotojai	Ši sąvoka suprantama kaip nurodyta 24-ajame TAS. Šios Politikos patvirtinimo dieną ši sąvoka reiškia asmenis, kurie turi valdžią ir yra tiesiogiai ir netiesiogiai atsakingi už Bendrovės veiklos planavimą, vadovavimą šiai veiklai ir jos kontrolę ² .
Paskesnio lygio dukterinės bendrovės (PLDB)	Bendrovės, kurias tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja Dukterinės bendrovės.
EPSO-G	UAB „EPSO-G“.
Sandorių su susijusiomis šalimis politika arba Politika	Ši UAB „EPSO-G“ įmonių grupės sandorių su susijusiomis šalimis politika su visais priedais, pakeitimais ir papildymais (jei tokių būtų).
Susijusi šalis	Susijusi šalis suprantama taip kaip apibrėžta 24-ajame TAS. Šios Politikos patvirtinimo dieną laikoma, kad šalis yra susijusi, jeigu ji yra: <ul style="list-style-type: none"> (i) asmuo arba Artimas asmens šeimos narys yra susijęs su Bendrove, jei tas asmuo: <ul style="list-style-type: none"> 1) kontroliuoja³ arba bendrai kontroliuoja⁴ Bendrovę; 2) turi reikšmingos įtakos⁵ Bendrovei; arba 3) yra vienas iš Bendrovės Pagrindinių vadovujančių darbuotojų. (ii) Ūkio subjektas yra susijęs su Bendrove, jei tenkinama bet kuri iš šių sąlygų: <ul style="list-style-type: none"> 1) ūkio subjektas ir Bendrovė priklauso tai pačiai grupei (tai reiškia, kad kiekviena patronuojanti įmonė, dukterinė įmonė ir bendra dukterinė įmonė yra susijusi su kitomis);

¹ Politikos tvirtinimo metu šiuos reikalavimus nustato ABĮ 37² straipsnis.

² Pavyzdžiui, Bendrovės kolegialių organų nariai ir Aukščiausio lygio vadovai (Bendrovės vadovas ir jam tiesiogiai funkciškai pavaldūs struktūrinio ir / ar funkcinio padalinio ir / ar departamentų vadovai, turintys kelis pavaldžius struktūrinius padalinius ir (ar) koordinuojantys kelias funkcines sritis).

³ Kontrolė - galia valdyti ūkio subjekto finansinę ir veiklos politiką, siekiant gauti naudos iš jo veiklos.

⁴ Bendra kontrolė - sutartimi įteisintas ekonominės veiklos kontrolės pasidalijimas.

⁵ Reikšminga įtaka - teisė dalyvauti priimant ūkio subjekto finansinės ir ekonominės veiklos politikos sprendimus, tačiau tai nėra šios politikos kontrolė. Reikšmingą įtaką gali garantuoti akcijų nuosavybė, įstatai arba sutartis.

	<p>2) vienas ūkio subjektas yra kito ūkio subjekto asocijuotoji įmonė⁶ arba bendra įmonė⁷ (arba grupės, kuriai priklauso kitas ūkio subjektas, asocijuotoji įmonė arba bendra įmonė);</p> <p>3) abu ūkio subjektai yra tos pačios trečiosios šalies bendros įmonės;</p> <p>4) vienas ūkio subjektas yra trečiosios šalies bendra įmonė, o kitas ūkio subjektas yra trečiosios šalies asocijuotoji įmonė;</p> <p>5) ūkio subjektą kontroliuoja arba bendrai kontroliuoja (i) punkte nurodytas asmuo;</p> <p>6) (i) punkto 1) papunktyje nurodytas asmuo turi reikšmingos įtakos ūkio subjektui arba yra vienas iš ūkio subjekto (arba ūkio subjekto patronuojančios įmonės) Pagrindinių vadovujančių darbuotojų;</p> <p>7) ūkio subjektas yra išmokyti, mokamų Bendrovės arba su juo susijusio ūkio subjekto darbuotojams, pasibaigus jų tarnybos laikui, plano vykdytojas. Jei Bendrovė pati yra tokio plano vykdytoja, finansuojantys darbdaviai taip pat yra susiję su Bendrove;</p> <p>8) ūkio subjektas arba bet kuris grupės, kuriai jis priklauso, narys teikia Pagrindinio vadovujančio darbuotojo paslaugas Bendrovei arba Bendrovės patronuojančiajai įmonei.</p>
Susijusių šalių sandoris	Išteklių, paslaugų arba įsipareigojimų perdavimas tarp Bendrovės ir Susijusios šalies, neatsižvelgiant į tai, ar nustatoma kokia nors kaina ar ne.
24-asis TAS	24 – asis Tarptautinis apskaitos standartas „Susijusių šalių atskleidimas“, patvirtintas 2008 m. lapkričio 3 d. Komisijos Reglamentu (EB) Nr. 1126/2008 priimančiu tam tikrus tarptautinius apskaitos standartus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1606/2002 (su visais vėlesniais pakeitimais).
Reikšmingas sandoris	Sandoris, darantis reikšmingą įtaką Dukterinei bendrovei, kurios akcijomis leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje (šios politikos patvirtinimo dieną – LITGRID AB ir AB „Amber Grid“), jos finansams, turtui ar įsipareigojimams, jeigu tokio sandorio bendra galima įtaka atitinkamai bendrovei, išreikšta pinigais, viršija atitinkamos bendrovės įstatuose nustatytą vertę.

2. Bendrosios nuostatos

- 2.1. Politika tvirtinama ir keičiama EPSO-G valdybos sprendimu.
- 2.2. Politika taikoma:
 - 2.3.1. Dukterinėms bendrovėms, kurių akcijomis leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje (šios politikos patvirtinimo dieną – LITGRID AB ir AB „Amber Grid“) ir jų kontroliuojamoms Paskesnio lygio dukterinėms bendrovėms – pilna apimtimi;
 - 2.3.2. kitoms, Politikos 2.3.1 punkte nepaminėtoms Grupės bendrovėms, atitinkamos grupės Bendrovės valdybos sprendimu taikomi tik Politikos 1, 2 ir 3 skyriai.
- 2.3. Politika EPSO-G taikoma tiesiogiai. EPSO-G valdymo organai, veikdami savo kompetencijos ribose, vadovaujasi Politikos nuostatomis tvirtindami atitinkamus EPSO-G vidaus dokumentus, kai tai reikalinga.
- 2.4. Rekomenduojama, jog Politika DB ir PLDB būtų įgyvendinama Bendrovių valdyboms priimant sprendimus dėl prisijungimo prie šios Politikos bei DB ir PLDB savo vidaus teisės aktuose nusimatyto Politiką įgyvendinančias priemones. Grupės bendrovės sprendžia dėl vidaus teisės aktų, kuriuose būtų numatytos Politiką įgyvendinančios priemonės, rengimo ir tokių priemonių nustatymo formos.
- 2.5. Politika taikoma DB ir PLDB, kurių valdymo organai, veikdami savo kompetencijos ribose, vadovaujasi Politikos nuostatomis tvirtindami atitinkamus vidaus dokumentus, kai tai reikalinga.

⁶ Asocijuotoji įmonė - tai tokia įmonė, kuriai Grupės įmonė daro reikšmingą įtaką, tačiau nekontroliuoja. Ji paprastai susijusi su nuosavybės dalimi nuo 20 iki 50 proc.

⁷ Bendra įmonė / Bendrai valdoma įmonė – tai jungtinės veiklos bendrovė, kurioje dalininkų susitarimu bendrai kontroliuojama vykdoma ekonominė veikla ir su veikla susijusiems strateginiams finansiniams ir veiklos sprendimams priimti būtinas vieningas šalių, kurios dalijasi kontrole, (dalininkų) sutikimas.

- 2.6. Už šios Politikos pateikimą Grupės bendrovėms, aiškinimą (iškilus klausimams) ir rekomendacijų dėl Politikos įgyvendinimo teikimą Bendrovėms, informacijos, susijusios su Politikos įgyvendinimu Grupės mastu, surinkimą ir pateikimą EPSO-G valdybai, o taip pat generaliniam direktoriui, ne rečiau kaip kartą per metus, atsakingas EPSO-G finansų funkcinis padalinys.
- 2.7. EPSO-G šią Politiką skelbia viešai savo interneto tinklapyje.

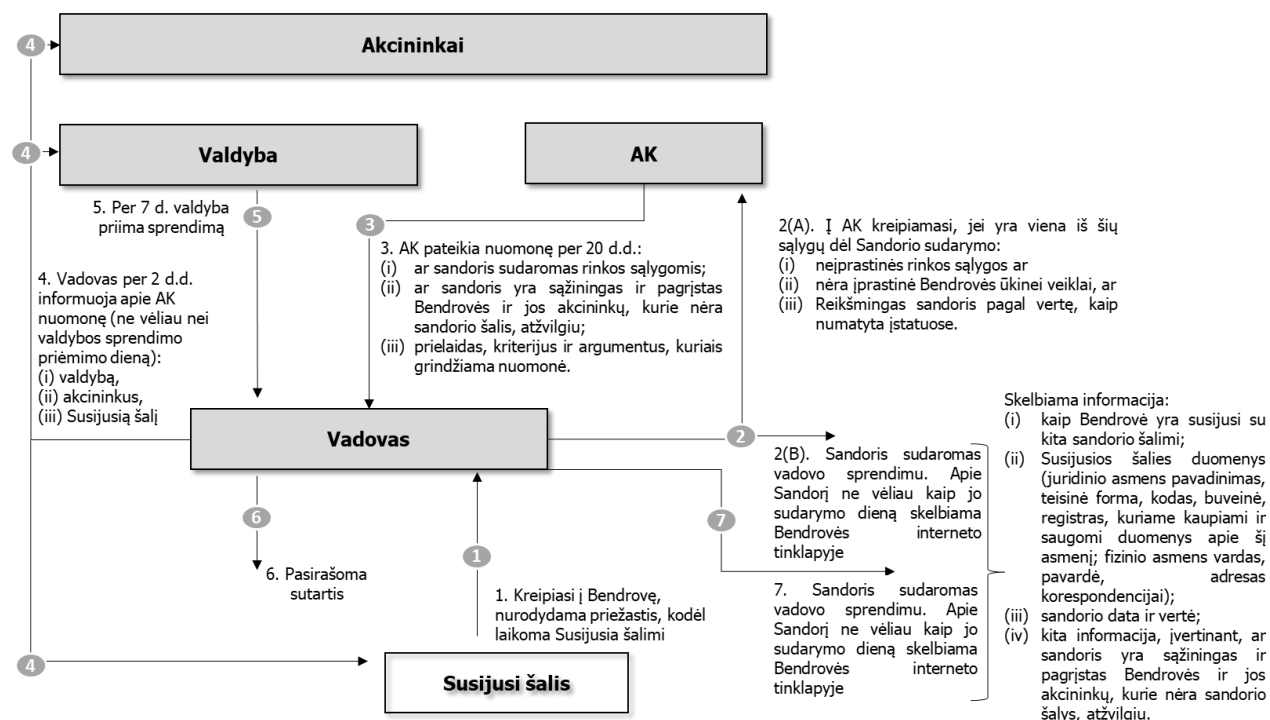
3. Susijusių šalių nustatymas ir Susijusių šalių sandorių sudarymo principai

- 3.1. Bendrovė, vidaus nustatyta tvarka pasirinkdama tinkamiausią formą, veda Susijusių šalių sąrašą, kuriame iš anksto identifikuojami asmenys bei ūkio subjektai, kurie gali būti laikomi su Bendrove Susijusia šalimi. Susijusių šalių sąrašas atnaujinamas kiekvieną kartą, kai Pagrindiniai vadovaujantys darbuotojai pateikia informaciją apie pasikeitusius Interesų deklaracijos duomenis.
- 3.2. Tai, kad sandoris sudaromas su Susijusia šalimi, nustato šie subjektai ir apie tai informuoja Bendrovę:
- 3.2.1. Bendrovės vadovas (vadovaujantis Susijusių šalių sąrašu ir kita prieinama informacija);
- 3.2.2. Susijusi šalis (su kuria Bendrovė planuoja sudaryti sandorį, kaip numatyta ABĮ);
- 3.2.3. Pagrindinis vadovaujantis darbuotojas (kai, jo žiniomis, su jo asmeniu Susijusi šalis ketina su Bendrove sudaryti sandorį).
- 3.3. Grupės bendrovės valdymo organai sudaro sandorius su Susijusiomis šalimis rinkos sąlygomis⁸, nepažeidžiant atitinkamos Bendrovės ir Bendrovės akcininkų interesų.
- 3.4. Sudarant sandorius su Susijusiomis šalimis taip pat turi būti atsižvelgiama į UAB „EPSO-G“ įmonių grupės Kolegialių organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politikoje nustatytus reikalavimus.

4. Sandorių sudarymo procedūra

- 4.1. Bendrovė Susijusių šalių sandorio sudarymui taiko ABĮ nustatytą procedūrą su šioje Politikoje pateiktais papildomais procedūros vykdymo paaiškinimais ir/ar reikalavimais.

Susijusių šalių sandorių sudarymo eigos schema

⁸ Sandoris rinkos sąlygomis (*angl. arm's length transaction*) - sandoris sudaromas tokiomis pat sąlygomis ir aplinkybėmis kaip ir tarp suinteresuotų pirkėjo bei pardavėjo, kai šie asmenys yra nesusiję ir veikia nepriklausomai vienas nuo kito, siekdami geriausių savo interesų.

- 4.2. Bendrovės vadovas turi kreiptis į AK nuomonės ir Susijusių šalių sandoriui gauti Bendrovės valdybos pritarimą, jei yra bent viena iš trijų sąlygų (schemoje veiksmas Nr. 2(A)). Bendrovės vadovas, siekdamas nustatyti, ar yra, kuri nors iš sąlygų, vadovaujasi rekomenduojamais kriterijais:
- 4.2.1. nustatant, ar sandoris sudaromas neįprastinėmis rinkos sąlygomis:
- (i) vertinamos ankstesnių tapačių ar panašių Bendrovės sandorių, sudarytų Bendrovės su viena ar keliomis nesusijusiomis šalimis, sąlygos, arba
 - (ii) atliekamas sandorio su Susijusia šalimi sąlygų su žinomomis rinkos sąlygomis, kuriomis sudaromi panašūs sandoriai tarp nesusijusių šalių rinkoje, palyginimas;
 - (iii) vadovaujasi AK rekomendacijomis dėl tokių sandorių nustatymo.
- 4.2.2. nustatant, ar sandoris yra susijęs su neįprastine Bendrovės veikla, vadovaujasi AK patvirtintu Bendrovės įprastinės ūkinės veiklos sudaromų sandorių sąrašu bei kitomis AK rekomendacijomis;
- 4.2.3. nustatant, jog sandoris yra reikšmingas pagal sandorio vertę, vadovaujasi atitinkamos Dukterinės bendrovės įstatais, kuriuose nurodyta sandorio vertė, ir kitais vidaus dokumentais, kuriuose sureglamentuota, kaip nustatomos sandorio vertės.
- 4.3. Jei Susijusių šalių sandoris neatitinka nei vienos numatytos sąlygos (schemoje veiksmas Nr. 2(A)), korporatyviniai sprendimai pagal šią Politiką nėra priimami, tačiau apie tokį Susijusių šalių sudarytą sandorį skelbiama Bendrovės tinklapyje (schemoje veiksmas Nr. 2(B)).
- 4.4. Bendrovės vadovas, kreipdamasis į AK (schemoje veiksmas Nr. 2(A)), turi pateikti vertinimą, kuriame turi būti nurodyta:
- 4.4.1. priežastys, dėl kurių kita sandorio šalis yra laikoma Susijusia šalimi ir paaiškinimas, kodėl tokiame sandorio sudarymui taikoma ABĮ procedūra; sandorio sudarymo aplinkybės ir tikslumas;
- 4.4.2. įvertinimas, ar Susijusių šalių sandoris priskiriamas Bendrovės įprastinei ūkinei veiklai;
- 4.4.3. sandorio esminių sąlygų (įskaitant sandorio vertę) aprašymas bei jų atitikimo įprastoms rinkos sąlygoms vertinimas. Rekomenduojama pateikti:
- (i) sandorio su Susijusia šalimi sąlygų su tapataus ar panašaus sandorio, sudaryto Bendrovės su viena ar keliomis nesusijusiomis šalimis sąlygomis, palyginimą;
 - (ii) išorės eksperto, kuris įvertino Sandorio su Susijusia šalimi rinkos vertę bei kitų sandorio komercinių sąlygų atitiktį rinkos sąlygoms, vertinimą (jei buvo pasitelktas);
 - (iii) sandorio su Susijusia šalimi sąlygų su žinomomis rinkos sąlygomis, kuriomis sudaromi panašūs sandoriai atvirojoje rinkoje, palyginimą.
- 4.4.4. argumentai, kodėl Sandoris yra sąžiningas ir pagrįstas Bendrovės ir jos akcininkų, kurie nėra sandorio šalis, atžvilgiu.
- 4.5. AK Sandorio sąžiningumą/pagrįstumą, atitiktį įprastinėms rinkos sąlygoms vertina vadovaudamasis tais pačiais kriterijais, kuriais vadovaujasi auditoriai atlikdami auditą arba tais kriterijais, kurie nustatyti taikomuose apskaitos principuose/standartuose (schemoje veiksmas Nr. 3).
- 4.6. Bendrovė, kurių akcijomis prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, apie AK nuomonės gavimą akcininkams praneša biržoje (schemoje veiksmas Nr. 4).
- 4.7. Informacija apie visus Susijusių šalių sandorius skelbiama Bendrovės interneto tinklapyje ne vėliau kaip Susijusių šalių sandorio sudarymo dieną (schemoje veiksmas Nr. 2(B) ir veiksmas Nr. 7). Rekomenduojama Bendrovėms interneto tinklapyje įsidiesti atskirą skiltį, kurioje būtų skelbiama informacija apie sudarytus Susijusių šalių sandorius.
- 4.8. Keičiant Susijusių šalių sandorio esmines sąlygas, toks pakeitimas laikomas nauju Susijusių šalių sandoriu, todėl iš naujo turi būti kreipiamasi į AK dėl nuomonės ir turi būti gautas Bendrovės valdybos pritarimas, tuo atveju, jeigu Susijusių šalių sandoris atitinka numatytas sąlygas (schemoje veiksmas Nr. 2(A)).
- 4.9. Paaiškėjus, jog Bendrovė sudarė Susijusių šalių sandorį, negavusi AK nuomonės ir/ar Bendrovės valdybos sprendimo, kai šie sprendimai turėjo būti priimti, Bendrovės vadovas turi kreiptis į AK, pateikdamas Politikoje 4.4 punktuose nurodytą informaciją, o gavęs AK nuomonę, atitinkamai į

Bendrovės valdybą. Bendrovės valdyba kiekvieną atvejį vertina individualiai bei gali priimti sprendimą sandoriui pritarti, siekti pakeisti sąlygas, sandorį nutraukti ir kt. Apie AK priimtą nuomonę bei valdybos sprendimą turi būti skelbiama viešai Politikos 4.6 bei 4.7 punktuose nustatyta tvarka.

- 4.10. Tais atvejais, kai Susijusių šalių sandorį ketina sudaryti PLDB, *mutatis mutandis* taikoma aukščiau šiame Politikos skyriuje nustatyta procedūra, t. y. PLDB vadovas pateikia AK Politikos 4.4 p. nurodytą informaciją bei apie kreipimąsi į AK informuoja DB vadovą, o gavus AK nuomonę, atitinkamos DB valdyba priima sprendimą dėl pritarimo arba nepritarimo tokiam sandoriui; atitinkamas DB valdybos sprendimas pateikiamas PLDB vadovui prieš priimant sprendimą (o taip pat PLDB valdybai, jeigu tokia yra sudaryta ir jeigu atitinkamas sprendimas yra valdybos kompetencija) kaip rekomendacija. Tokia pateikta rekomendacija PLDB valdymo organų nesaisto ir atitinkamos PLDB valdymo organai prisiima pilną atsakomybę dėl sprendimo sudaryti ar nesudaryti atitinkamą Susijusių šalių sandorį. Šiame Politikos punkte nustatyta procedūra yra taikoma greta kitų reikalavimų dėl sprendimų priėmimo sudarant PLDB sandorius (pvz. reikalavimo tam tikriems sandoriams gauti PLDB akcininkų susirinkimo pritarimą).